

Mái quan thì đßng tßc Hßu, năm quan tßc Bá, ai hßu kém ai?

Đßu năm mßi, ônßi nhßng trang sß cũ đß đßnh hßng tßng lai

Đó là ônßi tß tßn cßa Ngô Thì Nhßm (1746-1803) - cßu Lßi bß Tß Thi lang trào vua Quang Trung đß đßp ônßi câu đßi đßy kiêu căng tß đßc cßa Đßng Trßn Thßng (1759-1816) sau khi ông ta phß tá vua Gia Long giành đßc quyßn lßc: “Ai công hßu? Ai khanh tßng? Trong trßn ai, ai đß bißt ai?”

Cß hai là nhßng nhßn sĩ nßi tißng đßt Bßc, cùng sinh quán ở Hà Đông... Song vì hoàn cßnh đßt nßc nhßu nhßng trong thßi Lê mßc do nßn Nam Bßc phân tranh, nên chí hßng khác nhau. Lúc bßy giß, Đßng Ngoài có trißu đßnh nhà Lê, nhßng chß là hß vß, mßi quyßn bßnh nßm trong tay chúa Trßnh. Còn Đßng Trong thußc chúa Nguyßn đã tßng bßc tißn xußng phßng Nam, mß rßng bß cßi đßn tßn mũi Cà Mau. Đßn năm 1768, cußc Nam tißn chßm đßt... Nhßng chánh quyßn trung ßng ở Thußn Hóa bßt đßu suy sßp do Trßng Phúc Loan lßng quyßn, tß chßc buôn quan bán chßc khißn nhßn dân thán oán. Nhân cß hßi đó, Trßnh Sâm cho quân tißn đánh Phú Xuân, chúa Nguyßn Phúc Thußn cùng thân quyßn phßi bß chßy vào Đßng Nai. Trong cßnh đßt nßc loßn lßc, anh em Nguyßn Huß phßt cß khßi nghĩa ở Tây Sßn (Bình Đßnh). Hß truy kích quân chúa Nguyßn đßn tßn Hà Tiên. Sau đó, Nguyßn Huß tißn quân ra Bßc vßi danh nghĩa “phß Lê dißt Trßnh”. Chißm đßc thành Thăng Long, dißt xong Trßnh Khßi, ông đem sß đßnh, đßn trß ônßi vua Lê, đßc vua Hißn Tông nhßn làm phß mß, kßt duyên vßi công chúa Ngßc Hßn. Ông nhßn tßc phong Nguyên Sßy Uy Qußc Công và trß vß Phú Xuân. Ba năm sau, Thanh trißu phßng Bßc thßy nßc Nam có bißn đßng lißn đßa quân xâm chißm. Nguyßn Huß phßi chuyßn

quân th n t c ra B c, đánh tan quân Thanh v i chi n th ng l y l ng gò Đ ng Đa.

Ngô Thì Nh m, m t c u th n nhà Lê đã ra giúp Nguy n Hu vào th i đi m n y. Còn Đ ng Tr n Th ng b vào Nam, theo chúa Nguy n. Khi vua Gia Long th ng nh t s n hà (1802). Ngô Thì Nh m ph i đ n trình đi n k chi n th ng, Đ ng Tr n Th ng t ng bi t ti ng ông vẫn hay ch t t l i có m i hi m khích v i ông h i thu hàn vi, nên ra câu đ i r t khó nh k trên nh m h nh c ng i đ ng h ng nay đã th t th . Câu đ i ch g m 13 ch nh ng có đ n năm ch “ai” ý nghĩa khác nhau. Song ông ung dung đ i l i ngay: “Th Chi n qu c, th Xuân thu. Gp thi i th , th th i phi i th ”

Hai câu đ i n i ti ng trên đã đi vào l ch s . Ngoài giá tr văn h c, đ i nhau th t ch nh c ý l n l i... nó còn thâm thúy v m t đ i nhân x th , v nhân cách con ng i đ h u th “ôn c tri tân” ho c “lu n c suy kim”. Tình th đ t n c vào th i đó cũng lâm vào c nh chi n tranh tri n miên, tranh bá tranh hùng nh th Xuân thu, Chi n qu c bên Tàu. Vì th công h u khanh t ng đ y r y trong xã h i, c ng thêm n n buôn quan bán ch c nên có câu ca dao:

“M i quan thì đ ng t c H u.
Năm quan t c Bá, ai h u kém ai?”

Công h u khanh t ng trong th i chinh chi n là l th ng tình, có gì đáng đ t hào. X a nay th i th t o bi t bao anh hùng... Nh ng có m y ai bi t đ a vào th i th đ hành x h u mang l i l i ích cho qu c gia dân t c? K th c th i m i là ng i tu n ki t. Mu n th y “ai h n ai” có l phi nhìn vi c làm c a đ i t ng, ch không th vì t hi m, thành ki n và thù h n. Giá tr con ng i n m đ i m n y, h n kém, vinh nh c cũng đ i m này. Năm 1801, Võ Tánh và Ngô tùng Châu -m t võ t ng, m t văn quan c a Nguy n Ánh tr n th thành Qui Nh n, b quân Tây S n v y h m quá ng t nghèo, các ông đã ch n cái ch t đ tránh t n th t vô ích, sau khi g i th yêu c u t ng Tây S n Tr n Quang Di u đ i x nhân đ o v i t ng sĩ c a ông. T ng TQD đã tha t t c và an táng tr ng th hai đ i th v a tu n ti t... Nh ng năm sau, Nguy n Ánh và nh ng ng i phò tá không hành đ ng anh hùng nh Tr n Quang Di u. V ông -n t ng Bùi Th Xuân cùng con gái còn tr th b x ch t do voi đ y. Ngô Thì Nh m b đ em ra đánh đ n t i Văn mi u Hàn i, ch ít lâu sau thì qua đ i. Tri u đ i Tây S n Nguy n Hu b tân tri u nhà Nguy n gán cho là gi c, là ng y. Đ i v i dân t c, c ba ông Tr n Quang Di u, Võ Tánh và Ngô Tùng Châu đ u là nh ng anh hùng l u danh muôn thu , dù h đ i ngh ch nhau. Ai h n ai không phi i vi c th ng b i, mà ch bi t hành x khôn khéo theo tình th , mi n là đ t l i ích đ t n c, đ ng bào lên trên danh l i cá nhân, n u c n hy sinh c m ng s ng c a mình.

Có th nói “gp thi thi, thi thi phi thi”, là ph ng châm hành x khôn khéo c a ti n nhân ta, nh đó đã m r ng và xây d ng m t giang s n hoa gm truy n l i cho h u th . Đi u b t h nh cho dân t c, là trong h n 60 năm qua, đa s gi i lãnh đ o đ t n c l i n ng lòng thù h n và đ nh ki n mà mê mu i, quên đi ph ng châm x th khôn khéo c a ti n nhân, không nghĩ đ n l i ích lâu dài c a đ ng bào, khi n chi n tranh và thù h n kéo dài, đ t n c t t h u thê th m.

Thi Nam ti n: Đ i nhà Tr n, quân dân ta đã ba l n đ y lui quân xâm l c Nguyên Mông. Tuy giành đ c quy n t ch , song k thù ph ng B c luôn tìm cách thôn tính n c ta, nên Th ng hoàng Nhân Tôn dùng sách hòa hi u v i Chiêm Thành, h u yên tâm m t Nam, đ d n l c đ i phó v i ph ng B c. Nhân c h i vua Chiêm Ch Mân xin dâng châu Ô và châu Lý (Rí) đ làm sinh l c u hôn, xin c i công chúa Huy n Trân, nhà vua chấp nh n. M t th k r i sau, Nguy n Kim sau khi đánh b i h M c giúp vua Lê ph c h ng c đ , ông b b h thu c đ c ch t, con r là Tr nh Ki m lên thay. Đ c ng c quy n hành, Ki m gi t con trai l n c a cha v mình là Nguy n Uông. Th y tính m ng b đe d a, em c a Uông là Nguy n Hoàng nài n ch là Ng c B o xin anh r cho vào tr n th Thu n Hoá (1558). Đ ch ng h Tr nh đ t B c, con cháu Nguy n Hoàng cũng ch tr ng k t thân v i các n c phía Nam b ng các cu c hôn nhân d ch ng. Năm 1620, Chúa Sãi g công n ng Ng c V n cho vua Chân L p (Cao Miên). M y năm sau, chúa g công n ng Ng c Khoa cho vua Chiêm Thành Po Romé. Lúc b y gi lãnh th n c Chiêm đã thu h p trong ph n đ t t Khánh Hòa đ n Phan Thi t, và t đó tr thành đ t b o h c a chúa Nguy n. Còn Chân L p, nh s v n đ ng c a công n ng Ng c V n, sau này tr thành Thái H u n c Miên, lãnh th n c ta m r ng đ n Biên Hòa (1658).

Hai th p niên sau, kho ng ba ngàn binh sĩ nhà Minh, không th n ph c tri u đình Mãn Thanh (Trung Hoa), đ n xin chúa Nguy n Phúc T n cho l p nghi p. Chúa cho h đ n khai phá vùng Cù lao Ph (Biên Hòa), và vùng M Tho, Cao Lãnh. Hai năm sau (1681) m t nhóm di dân n a do M c C u ch huy đ b lên đ o Koh Sral t c Phú Qu c, r i đ n Oudong xin th n ph c vua Miên. M c C u đ c vua Miên cho phép khai kh n m t vùng đ t r ng l n trong v nh Xiêm La, nh ng sau đó b quân Xiêm đánh phá, M c C u c u c u chúa Nguy n. Sau khi đ p yên quân Xiêm, M c C u xin sáp nh p t t c đ t đại cho chúa Nguy n. Năm 1732, chúa Nguy n cho l p tr n Hà Tiên. M c C u và con là M c thiên Tích đã m r ng tr n Hà Tiên xu ng đ n Châu đ c, C n th , Long xuyên và c ph n đ t Cambodge hi n nay nh Kompong Som, Kampot.

T tiên ta đã m r ng b côi, cũng là m t hình th c xâm l n nh ng b ng ph ng pháp hòa bình. Do đó b n ch t c a ng i Vi t t ph ng Nam là hi u hòa. Thêm vào đó, s chung s ng v i ng i Miên và Tàu còn giúp h có thêm tánh hi u khách. John White, m t ng i Anh sau khi vi ng Sài Gòn tr v Luân Đôn có vi t trong quy n h i ký A Voyage to Cochinchina năm 1824: Chúng tôi r t th a m n v t t c nh ng gì chúng tôi nhìn th y, mang theo c m t ng t đ p nh t v phong t c và tánh tình c a dân chúng. Nh ng s ân c n, lòng t t và s hi u khách mà chúng tôi th y đã v t quá c nh ng gì mà chúng tôi đã quan sát đ n nay t i các qu c gia châu Á... Còn Tr nh Hoài Đ c, trong quy n Gia Đ nh thành Th ng Chí vi t năm 1820 đã ghi: “Vùng

Gia đình họ c Việt Nam đất đai rộng, ruộng trồng nhiều, không lo đói rét, nên dân địa phương xa hoa ít chú ý súc tích, quen thói bực rầy. Người thì x, nhà nào thì c n y... Gia đình có vị trí nam phương đông minh, nên con người khí tiết trung dũng, trọng nghĩa khinh tài”.

Theo giáo sư Lâm Văn Bé, b n ch t hi u khách còn là nhu cầu sinh tồn của người lao dân tại vùng đất mới. Tr c nh ng kh c nghi t c a thiên nhiên, c a b t tr c, l u dân c n s ng có nhau, t ng tr nhau. Do đó, chúng ta không ngạc nhiên khi m i g p nhau, dù ch a quen biết nhau, dân miền Nam đ u c m n c trà r u nh đã là bà con ruột thịt. Tánh hiếu khách hào phóng của dân Nam K là do s trù phú, m u m c a ru ng v n và tài nguyên d ki m, làm ch i mà ăn thi t. Nhà văn S n Nam trong quyển Cá tính c a miền Nam (trang 106) lý gi i b n tánh hiếu khách của họ xu t phát t n p sanh ho t sâu đ m h p đ n c a Thiên đ a h i -t ch c “ph n Thanh ph c Minh” mà ng i Minh H ng mang đ n miền Nam: ăn c m nhà lo vi c ngoài đ ng, s ng ch t nh anh em, t n tình giúp đ b n. Trút c tâm s v i b n k t nghĩa thì không có gì đáng ng i, đã là b n bè v i nhau r i làm sao có chuy n ph n b i. G p chuy n b t bình, ho c nh b n nào b k khác ăn hi p thì n i nóng, tr thù cho b n vô đ u ki n, đó là đ o nghĩa giang h , là đ i u ngh anh em k t nghĩa, t h i giai huynh đ “. (Lâm Văn Bé, Nam K L c t nh: Đ t n c & Con ng i, Đ c san Xuân 2006 Tây Ninh m n yêu)

Thi Pháp thu c: Đ n gi a th k 19, VN cũng nh các n c châu Á và châu Phi b Âu châu đô h . D a vào lý do tri u đình VN c m đ o, Pháp gây h n Đ ã N ng, sau đó đánh chi m Nam K . Ngay b c đ u, quân xâm l c b nghĩa binh C n giu c kháng c mãnh li t, sau đó phong trào kháng Pháp đ i s lãn đ o c a gi i sĩ phu Nho h c bùng lên kh p Nam k tr i dài t Tân An, Gò Công đ n R ch Giá, Hà Tiên. Tr c đ i quân xâm l c hùng m nh, tri u đình Hu c Phan thanh Gi n vào Gia đ nh ký hòa c Nhâm Tu t (1862): nh ng cho Pháp ba t nh Biên Hòa, Gia Đ nh và Đ nh T ng. C Phan g c ng i Minh h ng, sinh quán Vĩnh Long là ng i Nam K đ u tiên đ ti n sĩ (1826), t ng gi ch c Kinh l c phó s Nam K , sau đó v Hu thng ch c Binh b th ng th . Ông n i ti ng thanh liêm đ c vua ban b n ch “Liêm bình c n cán”. Năm sau 1863, vua T Đ c c c c m đ u phái đoàn sang Pháp xin chu c ba t nh đã m t. Trong th i gian Pháp và đ i thăm các n c chung quanh, phái đoàn VN h c h i đ c nhi u đ i u m i l , h ki n ngh tri u đình thay đ i chính sách m i có th t n t i đ c. R t ti c, nh ng đ ngh canh tân x s không đ c tri u đình ch p thu n.

Ngày 20/6/1867, Phó Đô đ c De la Grandière đ m 1200 quân xu ng Vĩnh long, trao t i h u th bu c PTG ph i giao ba t nh miền Tây, vi n c quân kháng chi n VN đ t b n doanh đ đây đ t n công Pháp đ ba t nh miền Đông. C Phan đ n g p De la Grandière đ th ng l ng. Bị t y c ng quy t dùng vũ l c, c l i t ng sang Pháp, đã th y s c m nh c a đ i ph ong, c đ ãnh nh ng b . Th h i, th y con dân dũng c m nh v y, nh ng làm sao đ s c đ ng c b n xâm l c nhà ngh . C đ ãnh ch p nh n ch t đ th c t nh tri u đình “đ i dây thay bánh”, nh đó “th l c may ra còn c u vãn đ c” đ ch c h i th u h i c ng th , nh t bi u dâng vua T Đ c tr c khi c u ng thu c đ c quyền sinh. Khi n m xu ng, c đ n con cháu ch ghi đ n gi n trên

t m tri u ph quan tài “H i nhai lão th sinh tính Phan chi c u” (linh c u ng i h c trò già g óc bi n h Phan). Và tr c m ph n là t m bia v i dòng ch “L ng khê Phan lão nông chi m” (M ph n c a ng i làm ru ng già h Phan hi u L ng khê). N c m t là qu c nh c, thì còn vinh d gì v i khoa b ng, ph m hàm! Đó là b n ch t đ c bi t c a ng i nông dân đ c h p th ch nghĩa thánh hi n c a mi n đ ng b ng Đ ng Nai C u Long.

Th y đ c nhi t tình yêu n c c a nông dân; tinh th n trách nhi m c a gi i nho sĩ nh Nguy n đình Chi u, Nguy n trung Tr c, Th khoa Huân, Thiên h D ng. v. v. cùng đ c đ c a v quan đ ng đ u Nam k ... Th c dân ph i dùng văn hóa, ph bi n văn minh ti n b c a Pháp m i mong chinh ph c đ c ng i b n x . Tr ng đ y ch Qu c ng và ch Pháp đ c m r ng kh p n i. Pháp ra l nh c ng bách m t s con em các gia đình khá gi ph i đi h c ch Pháp, còn nh ng gia đình nghèo, chánh quy n c p h c b ng. Th i đó b b t đi h c cũng nh b b t đi lính cho Tây là n i lo l ng cho các gia đình giàu có. H s con em b đ i đi xa Phi châu ho c Pháp, và còn s b tr thù khi Pháp tr l i Nam k cho tri u đình Hu . M t s đ i n ch và các gia đình khá gi m n ng i nghèo ho c đ y t thay con em h đi h c. Vì th có khá nhi u ng i xu t thân t nh ng gia đình nghèo “b ” đi h c, sau đó đ đ t thành danh. M t t ng l p m i trí th c ti u t s n xu t hi n Nam K . Thành ph n quan l i không xu t thân t các gia đình khoa b ng danh gia v ng t c nh đ t B c hay mi n Trung. Trong s sung túc c a m t vùng đ t d i dào tài nguyên, thêm vào đó, trong c nh v c m i không b ki m ch b i ch đ quân ch ch tr ng c m đ o và b quan t a c ng...Nh ng t t ng dân ch c p ti n t Pháp du nh p vào càng ph bi n khi n ng i dân Nam k có t t ng t do phóng khoáng, không quan liêu b o th , d dàng đón nh n cái m i, bi t thích nghi v i hoàn c nh m i...

Ch Qu c ng và ch Pháp đ c thông đ ng trong xã h i đã giúp báo chí phát tri n mau l . Đ u tiên là báo Pháp, sau đó có báo Vi t. Theo lu t Báo chí Pháp năm 1881, đ c áp đ ng Nam k t ngày 22/9 thì “t t c các lo i báo s đ c phát hành không c n s cho phép tr c và không c n ký qu ti n” Gia Đ nh báo là t báo đ u tiên phát hành ngày 15/4/1865 do m t ng i Pháp làm ch biên, nh ng đ n tháng 9/1869 giao cho Tr ng Vĩnh Ký và sau đó là Hu nh T nh C a làm giám đ c đ n năm 1907. TVK là nhân sĩ đ u tiên thông th o Pháp ng khi Pháp v a chi m Nam k . Ông ra h p tác v i Pháp nh ng xác l p con đ ng “v i h mà không theo h” (Sic vos non vobis). Ông không gia nh p Pháp t ch và “Ông Đ c Ký khi sanh ti n, tuy là nhà n c tin c y m c đ u ch ch ng h th mà h i quê h ng, ch v cho các quan Lang sa bi t phong t c, l nghĩa c a con nhà An Nam, cho kh i mích lòng nhau, làm cho m gà ph i th ng con v t. Đêm ngày lo đ c sách này, đ ch sách kia cho k h u sanh đ h c. Thi t là quan thày c a c Nam K ”. Đó là n i dung bài c đ ng đúc t ng đ ng k ni m TVK đăng trên báo L c T nh Tân Văn (H a Hoàn, Nam K L c t nh 2). Hai ông Tr ng Vĩnh Ký và Hu nh t nh C a đã góp ph n r t l n trong vi c nâng cao dân trí qua vi c truy n bá ch Qu c ng , c đ ng h c thu t Tây ph ng và ch n h ng c h c.

Dùng báo chí làm ph ng ti n truy n bá văn hóa Pháp, cho th y ch đ thu c đ a Pháp Nam

k đã thành công b c đ u. Tuy nhiên, tinh th n ch ng th c dân Pháp c a đ ng bào v n không thay đ i. T nay gi i trí th c Tây h c s đ u tranh v i Pháp b ng đ ng l i ôn hòa, dùng báo chí ph bi n nh ng t t ng dân ch t do c a Pháp đ đ oí Pháp th c hi n Nam K . Sau Gia Đ nh báo có t Phan Yên báo ra đ i năm 1897 do Di p văn C ng làm ch nhi m, ch trích công khai chánh sách th c dân nên b c m l u hành. Năm 1901, t Nông c m ín đ m ra đ i do m t ng i Pháp có v Vi t đ ng tên, nh ng do các trí th c Tây h c ng i Vi t l n l t làm ch bút: L ng kh c Ninh, Tr n chánh Chi u, Lê văn Trung, Nguy n chánh S c. Tôn ch c a báo là tuyên truy n c đ ng mô hình kinh t t b n c a gi i t s n dân t c. Tr n chánh Chi u đ i đ i n ch R ch giá, tr c t c a phong trào Đông Du và Duy Tân Nam k , ông còn làm ch bút t L c t nh Tân văn phát hành ngày 15/11/1907. Ông dùng t báo này vào cu c v n đ ng “Minh Tân” n m trong phong trào Duy Tân c a c n c, ông l p các c s kinh tài Nam k đ tranh đ u v i ng i Hoa và Pháp.

Đ u th p niên 1920, cu c đ u tranh ch ng Pháp b c vào giai đ o n quy t li t. Năm 1923, Nguy n an Ninh thu c nhóm Ngũ Long Paris (g m Phan chu Trinh, Phan văn Tr ng, Nguy n th Truy n, Nguy n ái Qu c) t Pháp tr v n c v n đ ng gi i thanh niên đ u tranh tr c di n v i Pháp. Cùng th i gian này, Nguy n ái Qu c quy t đ nh đi Nga đ tìm ch đ a Đ Tam Qu c T . T i Sài Gòn, Nguy n an Ninh ra m t đ ng bào v i bài di n thuy t “Cao v ng Thanh niên” t i h i Khuy n h c Nam k . Sau đó, ông xu t b n t La Cloche Fêlée vi t b ng ch Pháp, truy n bá t t ng Pháp và l y t t ng đó đ u tranh v i Pháp. Ông b Pháp c m tù liên t c, cu i cùng ch t t i Côn đ o năm 1943.

Đ u th p niên sau, T Thu Thâu cùng 18 thanh niên du h c Pháp có khuynh h ng Đ Tam (Stalin-nít) và Đ T (Tr t-kít) nên b tr c xu t v n c. H cho xu t b n t La Lutte ti p t c đ u tranh v i Pháp. Nh ng t 1936, nhóm La Lutte b phân li t, công kích nhau. Phe Đ Tam xu t b n t L’Avant de Garde và Le Peuple trong khi phe Đ T ti p t c phát hành t La Lutte.

Bên c nh các ph n t quá khích, còn có nhóm đ u tranh ôn hòa đ ng đ u là Bùi quang Chiêu. Năm 1919, ông cùng Ls D ng văn Giáo, bs Nguy n văn Thinh, Nguy n phan Long, Ls V ng quang Nh ng, Bs Tr n văn Đôn, Ks Tr ng văn B n, Ks L u văn Lang, Nguy n phú Khai thành l p đ ng L p Hi n. Ông vi t trên các báo L’Echo Annamite và La Tribune Indochinoise đòi quy n t tr cho ng i b n x . Trong bài “Pour le dominion Indochinois” ông yêu c u Pháp áp đ ng quy ch t tr cho các n c Đông D ng có hi n pháp riêng nh ng i Anh đã làm Úc đ i l i và Gia nã đ i. Ông đ c c H i đ ng qu n h t Nam k năm 1932, tái đ c c năm 1936, nh ng rút lui kh i chính tr ng t 1939. Ông h p th văn hóa Tây ph ng, có uy tín l n v i chính tr ng Pháp, đ c nhi u th c gi Pháp đ ng tình ng h VN.

Th i c l ch s thu n l i: Năm 1945, cu c đ u tranh giành đ c l p cho đ t n c di n ra trong

bị c nh vô cùng thu n l i khi Th chi n Il v a ch m d t. Trong chi n tranh, TT Hoa K Roosevelt luôn khuy n cáo hai đ ng minh Anh Pháp ph i thay đ i chính sách thu c đ a, vì đó là m m móng c a chi n tranh và là nh c đ i m c a các n c Tây Ph ng. Do đó, Anh Pháp quy t đ nh, sau khi thu h i các thu c đ a, h s th ng l ng v i nh ng ng i b n x và trao tr đ c l p cho các thu c đ a đ duy trì nh h ng c a mình nh là nh ng tr c t a H i đ ng B o An LHQ. De Gaulle đ a ra Tuyên ngôn 24/3/1945 h a s cho các n c Đông D ng đ c t tr trong kh i Liên hi p Pháp. Trong th i Pháp thu c: Nam K là thu c đ a, Trung K t tr và B c K là đ t b o h . Khi TC Il ch m d t, Pháp không có th c l c Đông D ng nên Đ ng minh giao cho giao cho Anh t m ph trách vi c gi i gi i Nh t phía Nam vĩ tuy n 16 trong khi quân Pháp ch a đ n k p, còn ph n đ t phía B c do quân Trung Hoa đ m trách.

Đ u tháng 2/1946 Pháp đã tái l p xong ch quy n p ph n đ t phía Nam, thành l p H i đ ng T v n Nam K đ xúc ti n vi c th c hi n Tuyên ngôn 24/3. Trong lúc đó, Pháp ký hi p c v i Trung Hoa (28/2/1946) th a thu n tr l i TH các nh ng đ a mà tri u đình Mãn Thanh giao cho Pháp h i th k tr c. Đ đ i l i, quân Pháp s thay quân Trung hoa B c vĩ tuy n 16. Đ u tháng 3/1946, Sainteny đ i di n chánh ph Pháp đ n Hàn i th o lu n v i ông H Chí Minh vi c thay quân TH và t ng lai chính tr VN. Hai bên ký Hi p c S b 6/3, Pháp công nh n n c VNDCCH là m t n c t do có chính ph , ngh vi n, quân đ i và tài chánh riêng và là m t thành ph n c a Liên bang ĐD thu c kh i LHP. Riêng Nam K t m th i do Pháp qu n lý đ ch tr ng c u ý dân. Pháp h a s th a nh n nh ng quy t đ nh c a cu c tr ng c u dân ý này. Đ ti n t i m t hi p đ nh chánh th c và toàn b , hai phái đoàn Pháp và VNDCCH đã g p nhau t i h i ngh trù b Đà L t t 19/4 đ n 10/5/1946. Theo quan đ i m c a Pháp, n c VNDCCH ch t vĩ tuy n 16 tr ra B c, do đó Cao y D'Argenlieu mu n có phái đoàn Nam K tham đ đ cùng th o lu n vi c th ng nh t Vi t Nam. Phía VNDCCH ph n đ i, khi n h i ngh b t c ph i đ i sang Pháp (Fontainebleau).

Nhân dân VN đ t ni m tin vào ông HCM trong cu c đàm phán v i Pháp giành đ c l p cho đ t n c. Còn ông H là m t y viên QTCS, ông mu n VN tr thành tên lính xung kích đ u tiên c a các n c thu c đ a đ ng lên ch ng th c dân đ qu c sau Th chi n Il. Đây là ch tr ng c a trum Đ Stalin. Vì m c tiêu này mà tr c khi đàm phán v i Pháp, ngày 3/3/1946 Th ng v T Đ ng CSĐD, dù tuyên b đã gi i tán, ra ch th nh sau: “Đi u c t t là trong khi m cu c đàm phán v i Pháp, không ng ng ngh m t phút công vi c s a so n s n sàng kháng chi n b t c lúc nào và đ đầu và nh t đ nh không đ cho vi c đàm phán v i Pháp làm nh t tinh th n quy t chi n c a dân t c ta” (* Đ c ng bài gi ng l ch s Đ ng CSVN, NXB B Đ i h c và Trung h c chuyên nghi p, Hàn i 1980, Tr. 163/64).

Đ i v i ông HCM, giành đ c l p không ph i b ng th ng l ng hòa bình mà b ng chi n tranh. Do đó, t h i ngh Đà l t đ n Fontainebleau, VNDCCH luôn đòi Pháp ph i th a nh n VN đ c l p và th ng nh t ngay, không ngoài m c đích đ a đàm phán đ n b t c đ phát đ ng chi n tranh. Còn các lãnh t Qu c gia v i l p tr ng c ng r n “th ng hay là ch t, ch nh t đ nh

không đi u đình”. Trong hoàn cßnh đó, chß có nhßng ngßi đßu tranh ôn hòa mßi có thß đßa đßt nßng khßi thßm hßa chißn tranh. Ông HCM sßng ß Pháp hßn mßt thßp niên và đã gia nhßp Đßng CS Pháp, sau đó ông sang Nga và trß thành ßy viên Qußc tß CS. Do đó, chính gißi Pháp không mußn thßng ßng vßi ông Hß... Nhßng hß phßi trao trß đßc lßp cho VN, vì đó là đòi hßi cßa HK, nßc nßy lßi đang tái thißt nßc Pháp và Tây Âu qua kß hoßch Marshall. Vì thß, Pháp chß mußn nói chuyßn vßi nhßng thành phßn ôn hòa. Nam Kß vßn là thußc đßa, nay theo Tuyên ngôn 24/3, Pháp sß cho Nam Kß tß trß. Đßa vào đó, Bác sĩ Nguyßn Văn Thinh thành lßp Chánh phß lâm thßi cßng hòa Nam Kß đß cùng chánh phß VNDCCH cßa HCM thßng thuyßt vßi Pháp. Chánh phß nßy cũng đßc Pháp thßa nhßn là nßc Cßng hòa tß do nhß nßc VNDCCH. Tß nßc thußc đßa và bß bßo hß, nay trß thành nhßng nßc Cßng hòa tß do, cao hßn mßc tß trß mà Pháp đß trßu mßt năm trßc đây. Đißu đó cho thßy, ngay bß cß đßu Pháp đã nhßng bß. Cß hai bên VN đßu cùng mßc tiêu: đòi đßc lßp và thßng nhßt, mßt bên ôn hòa, mßt bên cßng rßn, cùng hßp lßc kiên trì đßu tranh. Nhß thß mßt nßc VN đßc lßp thßng nhßt có thß đã ra đßi cùng lúc vßi ßn Đß, Nam Dßng và Mißn Đßn hßi năm 1948/49. Bß cß vào ngßng cßa đßc lßp thßng nhßt, đßt nßc đã có sßn mßt đßi ngũ trí thßc tßt nghißp tß Đßi hßc Hànßi và ß Pháp, đßt đßi lßi trßu phú, tßng là vßa lúa lßn nhßt nhì thß gißi. Thành phß Sài Gòn đã nßi tißng là hòn ngßc Vißn đßng, rßi đây VN cũng sß là nßc giàu đßp hàng đßu ß Đông Nam Châu Á. Rßt tißc, trißn vßng không thành.

Cßng hòa Nam kß là mßt thßc thß chính trß cßa lßch sß, góp phßn tích cßc trong cußc đßu tranh giành đßc lßp bßng đßng lßi ôn hòa. Bs Thinh đã hành xß phßng chßm “gßp thßi thß, thß thßi phßi thß” vì lßi ích đßt nßc nhßng phe Qußc gia lßn CS lßi gán cho nó nhãn hißu phân ly, đßa phßng cßc bß, lên án Bs Thinh là Vißt gian, tay sai Pháp, khißn ông phßi tìm cái chßt đß minh oan. Nßi bßt hßnh bßt đßu đß lên đßu dân tßc: hßn thù, chia rß, đß kß. Chß hßn mßt tháng sau ngày ông qußyn sinh (10/11/1946), HCM kêu gßi Toàn qußc kháng chißn (19/12/1946). Cußc chißn VN kéo dài tß 1946 đßn 1989 -gßp ba lßn hai trßn đßi chißn thß gißi I và II, thì thß hßi đau thßng mßt mát cßa đßng bào và đßt nßc lßn lao là đßng nào? Cußc chißn gißi phóng dân tßc do ông HCM phát đßng hoàn toàn không cßn thißt, chß có lßi cho Qußc tß CS, đã đßa đßt nßc xußng hßng bßt trong sß các nßc trong vùng.

Đß lußn lên án bác sĩ Thinh làm tay sai cho Pháp, trong khi nhóm ngßi Pháp quá khích ß Nam Kß, trong Hßi đßng Tß vßn và trong các thß lßc tài phißt thußc đßa thì chß trích ông còn “vßng vßn vßi qußc gia Vißt Nam” (Lê Trßng Qußt, Cußc chißn thß nhßt 1945-1954, Tr. 273). Bs Thinh là ngßi hißn lành, trong tác phßm Histoire d’Une Paix Manquée trang 231, Sainteny cũng thßa nhßn ông Thinh là mßt ngßi yêu nßc, lúc đßu gia nhßp đßng Lßp hißn cßa Bùi quang Chißu, sau thành lßp đßng Dân chß Đông Dßng cùng vßi bác sĩ Trßn văn Đôn. B/s Thinh đßc Pháp đào tßo, ông đßng ra gßnh vắc vißc nßc chß vì tßm lòng “vßng vßn vßi qußc gia Vißt Nam”... Nhßng đß lußn đßng thßi và cß đßn nay đßu có đßnh kißn ông là tay sai cßa Pháp. Đó cũng là nßi oan khißn cßa hßc giß Phßm Qußnh ß Huß. Cách mßng tháng Tám 1945 kßt tßi ông là tay sai đßc lßc cßa Pháp đß gißt ông. Vßy hãy xem tß trình tßi mßt ngày 8-1-1945 cßa Khâm sß Trung Kß Haelewyn gßi Toàn Quyßn Đông Dßng Decoux và đßi tßng Mordant, nhßn xét PQ nhß thß nào: “...Nhßng yêu sách cßa Phßm Qußnh cß là thißt lßp mßt nßn tß trß toàn dißn cho

Bc K và Trung K, đng th i ch m d t ch đ thu c đ a Nam K, ti n t i vi c hình thành m t qu c gia Vi t Nam. Tôi xin l u ý v s ki n này: b ngoài Ph m Qu nh tuy nhấ nh n, hòa hoãn, nh ng ông ta là m t ph n t b t kh phân trong ch tr ng giành đ c l p cho Vi t Nam và chúng tôi đng mong làm gì v i lòng ái qu c chí thành, b t di b t d ch n i ông ta, dù qua vi c chúng ta đã dành cho ông m t ch c v t i danh đ đã có”. (B n d ch c a Giáo s Nguy n Ph c B u T p công b trong ngày Ph m Qu nh t ch c California, tháng 5/1999)

Sau khi B/s Thinh quyen sinh, nh ng ng i cùng chí h ng ti p t c con đ ng c a ông. Ngày 8/6/1948, Nguy n Văn Xuân -th t ng Chánh ph C ng hòa Nam k, đ c B o Đ i c gi ch c v th t ng Chánh ph Qu c gia Trung ng Lâm thi i, ký th a c V nh H long v i Bollaert -Cao y Pháp Đông D ng. Pháp nhìn nh n VN đ c l p và t do th c hi n vi c th ng nh t qu c gia. Ngày 9/3/1949, B o Đ i và TT Vincent Auriol ký Hi p c Elysée: Pháp chánh th c nhìn nh n VN là m t qu c gia đ c l p th ng nh t thu c kh i LHP. Ngày 24/4/1949, H i đng Đ i bi u Nam k b phi u ch p nh n vi c sát nh p Nam k vào Qu c gia Vi t Nam. Quy t ngh đ c Qu c h i Pháp thông qua ngày 3/6/1949. Qu c gia Vi t Nam chánh th c ra đ i ngày 1/7/1949. Tuy nhiên Pháp v n còn ph i hi n di n vì tình tr ng chi n tranh v i Vi t Minh, cũng nh Anh trao tr đ c l p cho n Đ , Mi n Đ i n, H i Qu c t 1948/49 nh ng mãi đ n 1957 m i trao tr đ c l p cho Mã Lai vì s khu y đng c a CS đ đây. T 1949, đ t n c ta đã tr thành đ a bàn c a chi n tranh l nh, Qu c gia Vi t Nam n m trong kh i LHP đng cùng chi n tuy n v i HK trong cu c xung đ t n y.

Oan án B/s Thinh không đ c gi i t a, chánh nghĩa qu c gia b hoen , gây nh h ng t i h i cho nh ng ng i chi n đ u cho dân ch t do trong cu c chi n Qu c C ng v a qua. Đ nh ki n v i đ u óc k th đã làm h i dân t c. Nh ng ng i đ u tranh cho đ c l p th ng nh t qu c gia thông qua con đ ng th ng l ng hòa bình theo đúng pháp lý đ a trên s th a thu n c a Đ ng minh và Hi n ch ng LHQ l i b lên án là tay sai c a Pháp. Vì th ng i ta luôn cho r ng chánh quy n Qu c gia th i B o Đ i ch là ch đ bù nhìn do th c dân Pháp đng lên.

Th i Đ nh t Vi t Nam C ng hòa: Th t ng Ngô Đình Di m đng ngoài trong cu c tranh ch p Qu c C ng 1945-1954. Tình th đ a đ y, ông tr thành lãnh t Mi n Nam. Ông s ng kh c kh , không v con, có trình đ Tây h c và Nho h c, n i ti ng thanh liêm và khí ti t khi t ch c Th ng th b L i đ ph n đ i chánh sách c a Pháp. Ông đ c c n c tôn là chí sĩ, x ng đáng là đ i th c a lãnh t HCM i mi n B c. Sau HĐ Genève 1954, do s p x p c a qu c t vì nhu c u hòa bình: đ t n c b chia đôi. Mi n Nam n m trong khu v c nh h ng c a M , h coi n i đây nh là thí đ m c a s ph n th nh và dân ch Á châu. T 1955, HK b t đ u vi n tr kinh t , giáo d c và k thu t nh m t o s ph n th nh cho Nam VN, giúp ph n đ t này có đ i u ki n đi vào con đ ng không CS v i m t chánh quy n có kh năng phát tri n đ t n c theo chi u h ng t do. Đ c u th v thiên th i và đ a l i, nh ng MN l i thi u y u t nhân hòa vì th t ng Di m không hi u rõ tình th đ c bi t c a đ t n c đ chiêu hi n đ i sĩ h u n đ nh MN.

Đt ncc đã hoà bình, nhng ch t m b. B đ i Vi t Minh CS t p k t ra B c, nhng Lê Du n cho chôn vũ khí và gài i MN nhng cán b nhng c t đ tái phát đ ng chi n tranh. Các lc l ng vũ trang Cao Đài, Hòa H o và Bình Xuyên là các đoàn th yêu ncc n i lên trong th i kháng chi n ch ng Pháp. H t ng h p tác v i VM nhng sau khi r b m t th t c a CS ch tr ng chèn ép tiêu di t h , h ch ng l i VM. M t s v a ch ng Pháp nhng đôi khi h p tác giai đ n và nh n vũ khí c a Pháp đ ch ng VM. Khi QGVN ra đ i, m t s ra h p tác có đ i u ki n v i chánh quy n qu c gia. Đây là lc l ng ch ng C ng h u hi u t i đ a ph ng mà tân chánh quy n phi tranh th đ t o s hòa h p và n đ nh qu c gia, vì th t ng là ng i Thiên chúa giáo mi n Trung, l i đ c h u thu n c a g n m t tri u đ ng bào mi n B c di c , đ a s là tín đ TCG. Tình th lúc b y gi òi h i ông phi uy n chuy n. Vi c đ p các lc l ng Cao Đài, Hòa H o, Bình Xuyên và phân tán các lc l ng n y kh i các vùng nh h ng c a h là m t sai l m. Ngoài ra còn có m t đ i b ph n nhân dân đã tham gia kháng chi n vì lòng yêu ncc. Chi n tranh ch m đ t, trên 80 ngàn cán b VM t p k t ra B c. Ng i ra đi cũng nh ng i thân i, đ u hi v ng ngày đoàn t , sau cu c t ng tuy n c th ng nh t đ t ncc đ trù t ch c năm 1956. Vì th h tham gia các phong trào òi hòa bình, òi hi p th ng t ng tuy n c , đó là tình c m chân thành. Nhng ông Di m coi nhng ai t ng theo VM, nhng ai tham gia các phong trào òi hòa bình, òi hi p th ng t ng tuy n c đ u là CS ho c tay sai CS, phi b tr ng ph t.

V án Ba C t khi n ng i dân có cái nhìn thi u thi n c m đ i v i ng i lãnh đ o qu c gia. Ông Di m nh Nguy n ng c Th , m t đ ng h ng, có m i thân tình v i Ba C t đ ng ra chiêu đ ng i b n quay v h p tác v i chánh quy n. Trong khi đó, Di m l i cho ph c kích b t s ng Ba C t, đ a ra tòa k t án t hình. Ba C t là nhân v t chính tr n i ti ng, t ng lãnh đ o lc l ng vũ trang ch ng Pháp và CS. Trong b i c nh lúc b y gi , đ ng l ông Di m dùng quy n h n c a mình, ân xá Ba C t, không nhng ân xá, mà còn t o đ i u ki n đ ông ta có c h i ph c v chính nghĩa qu c gia. Trái l i, ng i dân ch th y nhng ng i lãnh đ o nh phó t ng th ng ti n thân nh thành tích l a và gi t b n, còn t ng th ng là ng i TCG mi n Trung, m t c u quan l i tri u đ nh Hu gi t m t nông dân Hòa H o mi n Nam, m t lãnh t kháng chi n ch ng th c dân và CS. Nhng ng i th c hi n qu c sách “t C ng” là viên ch c c a chánh quy n thân Pháp đ l i bao g m m t s di c t mi n B c, v n có m i oán thù v i VM. T đó, ng òi dân có ý nghĩ chánh quy n B o Đ i là tay sai c a Pháp nay chuy n sang Ngô đ nh Di m là tay sai c a M .

Công bình nh n xét, trong th i gian ng n, ông Di m đã bi n MN t m t vùng đ t h n lo n v chính tr , tr thành m t qu c gia có ch quy n đ c trên 50 qu c gia trên th gi i th a nh n và đ t quan h ngo i giao. Đó là thành t u đ ng k , nhng ông không tranh th lòng dân, t o th nhân hòa. Thi u đ i u ki n này, MN không th n đ nh đ phát tri n đ t ncc v ng m nh, h u t n t i lâu dài nh hai ncc đ ng c nh ng là Tây Đ c và Nam Hàn. Trái l i, còn òi sâu thêm m i h n thù, giúp CS khu y đ ng tái phát chi n tranh. L n này không còn nhng lc l ng giáo phái ti p s c v i chánh quy n qu c gia. Nhng ng i t p k t ra B c dù ch ng ki n c nh đ u t man r trong CCRĐ, khi h i k t không còn s l a ch n nào khác, phi i ti p t c kháng chi n.

Tháng 9/1960, CSVN triệu tập Địch hịch Địch ng n th III, ban hành nghị quyết thành lập Mặt trận Dân tộc Giải phóng Miền Nam, nhằm “giải phóng miền đất nước cha chung nghĩa xã hội ở Đông Nam Á và ra sức góp phần tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa”. (Văn kiện Địch hịch, Ban Chấp hành Trung ương Địch ng Lao địch Việ Nam xuất bản, Hà Nội, 1960, Tập I trang 34-35). Ngày 20/12/1960 MTGPMN ra đời. Ngày 6/1/1961, lãnh tụ LX Khrushchev lên tiếng ủng hộ các phong trào giải phóng dân tộc, đặc biệt là Cuba, Algérie và MNVN. Hai tuần sau trong diễn văn nhậm chức, TT Kennedy tuyên bố “HK sẽ trở lại giá nào, chúng tôi sẽ gánh nặng nào, đừng quên dù với mọi chiến lược, chúng tôi đứng minh, đời đời với mọi kẻ thù để bảo vệ sự tự do và thành công của nó”.

Thịch Địch nhậ Cộn g Hòa: Địch n đời năm 1965, VNCH bỏ CSBV ủy hiệ p nộn g nộ , HK bắt đời từ c tiệ p can thiệ p đời bộn vộ sộ sộn g còn cộ a MN tộ do. Trộn c khi đời a quân tham chiệ n, TT Johnson kêu gộ i BV nộn i vào bàn đàm phán giộ i quyệ t vộn đờ MN bộn g độn g lộ i hòa bình. Mãi đời n tháng Tộ 1968, BV mộn i chộ p nộn n đàm phán và kộ t thúc chiệ n tranh bộn g HĐ Paris 1973. HK đã thộ c hiệ n đứng lộ i hộ a hộ i năm 1954: nộ u sộ chia cộ t VN phộn n lộ i ý nguyệ n nộn i dân bộn xộ thì HK sộ tìm kiệ m sộ thộn g nhộ t thông qua mộ t cuộ c tộn g tuyệ n cộ tộ do có quộ c tộ giám sát. CSBV đời a vào đời m 3 trong lộ p trộn g 10 đời m cộ a MTGPMN “quyệ n cộ a nhân dân VN chiệ n đời u đời bộn vộ Tộ quộ c mình là quyệ n tộ vộ thiệng liệng bộn t khộ xâm phộ m”, đời can đời vào MN thộ c hiệ n cuộ c chiệ n “chộn g Mộ cộ u nộ c”, thộn g nhộ t đời t nộ c. Trái lộ i, HK cho rộn g “quyệ n thiệng liệng bộn t khộ xâm phộ m cộ a nhân dân miệ n Nam là quyệ n tộ quyệ t và phộ i đời c tộ t cộ các nộ c tôn trộn g”. HK can đời vào VN vì mộ c tiêu này. Và nộ i dung trên trộ thành Địch u 9(a) cộ a HĐ Paris 1973, còn Địch u 9(b) là “nhân dân MNVN tộ quyệ t đời nh tộ g lai chính trộ cộ a MNVN thông qua tộn g tuyệ n cộ thộ c sộ tộ do và dân chộ , có giám sát quộ c tộ”. Việ c thộn g nhộ t VN đời c qui đời nhộ chộ nộn g VI đời u 15: “bộn g phộ nộn g pháp hòa bình đời a trên cộ sộ bàn bộn c và thộ a thuộ n giộ a hai miệ n Nam Bộn c, không bên nào cộn g ép hộ c thôn tính bên nào”.

Đờ kộ t thúc chiệ n tranh VN bộn g HĐ Paris 1973, trộn c đó HK đã vộn đờ nộn g ngoộ i giao vộ i Liên Xô và Trung Cộn g. Mộ đã khôn khéo đào sâu mộn i bộn t hòa Nga Hoa, bộn g cách không phộ quyệ t đời Cộn g hòa Nhân dân Trung hoa trộ thành y viên Thộn g trộ c Hộ i đờ nộn g Bộn o An, có đời a vộ ngang hàng vộ i LX và HK tộ i LHQ. HK còn thộ a nhộn n vai trò lãnh đờ o Thộ giộ i Thộ ba cộ a TC, tộ o ra thộ “ba chân vộ c” đời duy trì hòa bình thộ giộ i. Thành phộn n thộ baộ Sài Gòn ra đời trong bộn i cộ nh nộ y. Lộ c lộn g thộ ba sộ cùng chánh quyệ n VNCH và MTGPMN thành lộ p Hộ i đờ nộn g Hoà hộ p hòa giộ i quộ c gia, đời ng ra tộ chộ c cuộ c tộn g tuyệ n cộ , đời nộn i dân MN thộ c hiệ n quyệ n tộ quyệ t cộ a mình. HĐ Paris 1973 là cộ sộ pháp lý đời nhân dân MN đời u tranh cho dân chộ tộ do. Đó là mộ c tiêu cộ a HK khi can đời vào VN: giúp VN chộ m đời t chiệ n tranh và giúp nộn i quộ c gia thộn g CS bộn g con đờ nộn g hòa bình. Rộ t tiệ c, TT Nguyệ n văn Thiệ u không chộ p nộn n giộ i pháp nộ y, ông coi nhộn g ai đời u tranh đời bình, đời hòa hộ p hòa giộ i và Lộ c lộn g thộ ba đời u là CS hộ c bộn CS giộ t đây. Vô tình, ông đã giúp CS thêm sộ c mộn nh mà hộ không hộ có.

Vĩ p tr ng “b n không” ông ch tr ng ti p t c đ ng đ u quân s v i CS, đ u n y đ
ng c ch tr ng c a HK, t t nhiên Qu c h i M ph i ch m đ t s ng h . TT Thi u t ch c và
b x ra đi. Trong cu c chi n Qu c C ng v a qua, ng i CS dù có m u th n ch c qu , h
cũng không th th ng đ c n u ng i qu c gia bi t th c th i, n ng theo tình th mà hành x .
Ng i lãnh đ o VNCH cu i cùng, đ i t ng D ng văn Minh -ch tr ng hòa gi i dân t c, ra
l nh QLVNCH buông súng đ tránh đ máu thêm vô ích. Tình th nh v y, ông không th làm
gì khác h n. Hành đ ng đó cũng là truy n th ng dân t c, bi t đ t quy n l i c a đ t n c lên
trên h t: hy sinh tình riêng vì nghĩa chung. Chi n đ u b o v t do cho MN là tình riêng, th ng
nh t đ t n c là nghĩa chung. N u vì tình riêng, chi n tranh s kéo dài tri n miên, m i th m h a
ti p t c đ lên đ u dân t c. Trên hai tri u ng i đã n m xu ng vì nghĩa v th ng nh t đ t n c,
g n n a tri u ng i đã ch t cho lý t ng dân ch t do. C hai đ u là chính nghĩa, nh ng khi
c n hy sinh đ đ t n c ti n lên, ph i hy sinh tình riêng. Chi n tranh ch m đ t đ đ t n c
th ng nh t, sau đó s m u tìm dân ch t do cho đ ng bào.

Vĩ t Nam sau 1975: CS th ng nh t đ t n c, lúc b y gi VN đang có l i th : LX và TQ là đ ng
minh, nay v i HĐ Paris 1973, VN s thi t l p bang giao v i HK. Chi n tranh VN đã t o ra m i
căng th ng l n gi a ba c ng qu c trên trong th i gian dài, nay v i HĐ hòa bình có s th a
thu n c a c ba, s m ra giai đ o n h p tác gi a ba c c l n c a th gi i. Riêng VN, sau 1975
đ t n c ti p thu m t chi n l i ph m kh ng l đáng giá hàng ch c t m kim, trong đó có nhi u
c s k ngh tân ti n Biền hoà, Th đ c, H c môn... v i h th ng c u đ ng toàn MN v a
đ c HK ki n t o xong. Ngoài c s v t ch t kh ng l , VN còn có đ i ngũ trí th c hùng h u c a
hai mi n ph i h p, đa s t t nghi p i nhi u n c Tây ph ng và kh i XHCN. T ng lai huy
hoàng đã bày ra tr c m t, song vì đ nh ki n ch đ MN là thu c đ a ki u m i c a đ qu c
M , nên CS giam gi l u đày g n m t tri u quân dân cán chính VNCH mà g i là ng y quân,
ng y quy n. Đó là nh ng ng i có kh năng phát tri n đ t n c th i h u chi n. Sau th i gian b
giam gi lâu dài, CS th a thu n v i M cho h xu t ngo i sang HK theo di n HO.

Cách đ i x c a nh ng ng i lãnh đ o cao nh t nhà n c CSBV đ i v i binh sĩ MN đ u hàng
không đ c anh hùng mã th ng so v i m t võ t ng th i x a -Tr n Quang Di u. Nh ng ng i
di t n h i cu i tháng 4/1975 mà CS g i là b n ôm chân đ qu c, sau đó là thành ph n HO, mà
h cho là tay sai c a M do M ào t o và tr l ng... Nh ng ph n l n l i là nh ng ng i thù
ghét M dù s ng M , cũng nh c u TT Thi u lên án M ph n b i, song cu i cùng cũng r i Đ ài
Loan, Anh Qu c đ n M s ng nh ng ngày tàn và g i thân xác t i đây. Cũng vì thù h n, nh ng
thành ph n trên luôn oán h n M ph n b i TT Thi u, nên không th y đ c HK đã làm nh ng gì
đ giúp dân t c VN. Hi n nay có kho ng 1, 5 tri u ng i Vi t s ng M -n i mà t ng s n l ng
bình quân đ u ng i đ ng đ u th gi i là 44135 m kim. Nh v y, t ng GDP c a h là 66, 2 t
so v i GDP c a c n c hi n nay là 55,3 t M kim (S li u trên đ c trích t chú thích 1 trang
13 Inside APEC, www. dfat. gov. au/geo/fs). Ngoài ra trong HĐ Paris 1973, HK còn cam k t
-theo truy n th ng c a mình, s giúp VN hàn g n v t th ng chi n tranh và tái thi t đ t n c
th i h u chi n. Ng i Vi t HK còn có m t đ i ngũ chuyên viên trí th c t t nghi p đ i h c c
trăm ngàn ng i. Nay, m i bang giao gi a Hàn i và M ngày càng phát tri n, C ng đ ng ng i
Vi t HK ph i góp ph n b ng cách đ t v n đ : m c tiêu can thi p c a HK tr c đây là vì dân

ch t do, vì mu n dân t c VN đ c quy n t quy t. Đó là c s đ HK ch m d t chi n tranh và thi t l p bang giao v i VN sau này. Vì th , v n đ trên cũng ph i là đ tài gi i quy t t u tiên, đ s m ch m d t nh ng v ng m t thù h n trong quá kh , m ra m t trang s m i trong m i bang giao hai n c và c ng i Vi t trong ngoài n c.

K t lu n - Thu n thiên dã t n, ngh ch thiên dã vong: Trong h n 60 năm qua, đ ng CSVN đã kiên trì v i ch nghĩa Mác-Lênin, chi n đ u gi i phóng dân t c, th ng nh t đ t n c, thành l p n c C ng hòa Xã h i ch nghĩa VN đ m r ng h th ng XHCN th gi i. Nhi u tri u đ ng bào đã hy sinh vì nh ng m c tiêu trên. CSVN đã t n nhân l c làm h t s c mình... Nh ng ch m t th p niên sau, ch nghĩa Mác-Lê đã s p đ ngay t i n i phát sinh là Đ c và t i n i nó phát tri n là Nga. Toàn b h th ng Xã h i ch nghĩa th gi i và c thành trì c a nó là Liên Bang Sô Vi t cũng đã tan rã. Còn đ t n c VN tr thành m t trong vài ba ch c n c nghèo nàn l c h u nh t th gi i. Đó ph i chng là do s tr i? Vì tr i là bi u t ng c a l p h i, tình th ng, công b ng bác ái... Đó là đ ng toàn năng, chí tôn c a các tôn giáo, trái l i ch nghĩa CS là vô th n. Các tôn giáo không ng ng phát tri n t khi xu t hi n nh Ph t giáo h n 2500 năm, Thiên Chúa giáo h n 2000 năm, H i giáo h n 700 năm... Còn ch nghĩa CS, khi Tuyên ngôn CS ra đ i (1848) đã thu hút khá nhi u ng i và Lênin đã áp đ ng nó t i Nga t 1917. Sau 75 năm ho t đ ng, CS Liên Xô t đ ng s p đ , sau khi gây ra m t th m h a kh ng khi p cho nhân lo i: trên 100 tri u n n nhân ch t oan c vì CS. Không nh ng th y đ c s tr i, CSVN còn th y đ c m u đ bành tr ng c a ng i đ ng chí vĩ đ i ph ng B c, đ c trình bày trong sách tr ng c a B Ngo i giao n c C ng hòa XHCN Vi t Nam v i t a đ “S th t v quan h Vi t Nam - Trung Qu c trong 30 năm qua, công b năm 1979. Tài li u n y đ c ph bi n sâu r ng sau khi Đ ng ti u Bình đi u quân “d y cho Vi t Nam m t bài h c”. H đã coi VN nh là m t ch h u c a h .

Đã th y đ c s tr i t t ph i hi u câu Thu n thiên dã t n, ngh ch thiên dã vong. Nh ng gi i lãnh đ o CSVN v n kiên trì v i con đ đ ng cũ. Sau khi kh i Sô Vi t s p đ , h quay v th n ph c B c kinh, xin n i l i bang giao v i TC và đi theo con đ đ ng c a CSTQ: kinh t th tr ng, đ nh h ng xã h i ch nghĩa. Giang tr ch Dân li n đ a ra kh u hi u: “láng gi ng h u ngh , h p tác toàn di n, n đ nh lâu dài, h ng v t ng lai” làm ph ng chm trong m i bang giao m i v i VN. T đó, CSVN hành đ ng r p khuôn theo TC. Nh ng gì B c Kinh th c hi n, thì ngay sau đó đ c CSVN áp đ ng. Nh ng v n đ l n, Hàn i đ u ph i tham kh o tr c v i B c kinh, cũng nh th i HCM còn s ng, ông cho r ng Stalin và Mao Tr ch Đông không bao gi sai. Trung Hoa đã th c hi n đ c c m ngàn đ i: qui h i Nam bang tr l i thiên tri u trong hòa bình. Hi n nay, n c ch a m t, nh ng nh ng ng i lãnh đ o đ t n c đã vong b n. M t g c tr c, không s m thì ch y cũng s m t n c sau. Song nh ng ng i tài hèn, đ c m ng thì không th c i đ c s tr i. khi tr i đã giúp dân t c chúng ta!

Nh l i đo n đ đ ng d ng n c, sau hai ngàn năm B c thu c, Ngô V ng Quy n đánh b i quân Nam Hán ò sông B ch Đ đ ng giành đ c quy n t ch cho đ t n c. Tuy nhiên tr i qua các tri u đ i k ti p Đinh-Lê-Lý-Tr n-Lê-Nguy n, các vua ta đ u nh n s c phong v i chi c n An

Nam quác váng tá các hoàng đá Trung Hoa. Má đán giáa thá ká 19, khi Pháp đát ách thuác đáa á Nam Ká và báo há Bác Ká, sá tùy thuác vào Trung Quác mái chám đát. Đây cũng là giai đán phát trián mái cáa dân tác khi đát nác má ráng bá cõi vá pháng Nam. Nái đây đát đái trú phú khián tâm tánh con ngá i cũng thay đái, khác vái phán đát sái đá khô cán cáa đát Bác và Trung phán. Sau đó tán nhân lái đác táp cán vái nán văn minh Tây Âu, háp thá nháng tá táng dân chá, tá do phóng khoáng, khác xa vái đáng bào tái quê háng phía Bác còn quan liáu báo thá, ná cá. Ông HCM, các lý thuyát gia CS hàng đáu cũng nhá lãnh tá các đáng phái quác gia Nguyán hái Thán, Tráng bái Công, Vũ háng Khanh... đáu xuát thân tá phán đát này. Há cháng thác dân Pháp và đi tìm háu thuán á Trung Hoa: CS hoác Quác dân Đáng cáa Táng Giái Thách. Ngày nay các lãnh tá CS già nua, báo thá cũng chá theo vát xe cũ mà thôi.

Mát dân tác không ngáng phát trián trong 5000 năm và trong giai đán cán đái chám đát đác sá ràng buác vái pháng Bác -luôn VN nhá là mát chá háu cáa há. Dân tác đó lái váa táp thu mát vùng đát mái sung túc, đác thiên nhiên á đái, máa thuán gió hòa, vái sông Cáu Long mang phù sa máu má đá vun tá i ruáng ván và bái đáp giang sán ngày càng má ráng ra bián Đông. Sau Thá chián II, má ra thái cá thuán lái đáa đát nác bác vào ká nguyên đác láp tá do...Nháng bát hánh cho dân tác, vì nháng ngá i lãnh đáo lái cá cháp, đánh kián... nên không tháy đác thái cá thuán lái (thiên thái, đáa lái) bày trác mát, đá cháp láy mà hành đáng, khián đát nác lâm vào cánh chián tranh trián mián.

Ngày chián tranh kát thúc, đát nác điều tàn, lái lát vào tay CS. Nháng ngá i ván sáng trong cánh tá do, sung túc, không còn con đáng nào khác, phái bá nác ra đi. Vái sá trá giúp cáa Phá Cao phá Tá nán LHQ, đã có trên mát triáu đáng bào ta đánh cá kháp nái trên thá giái. Ngày trác, khi ván đáng thành công đáa 4 thanh niên VN vào hác mát tráng á Đông Kinh, cá Phan Bái Châu cho ráng: “Trong máy năm bôn ba á Nhát đá tìm đáng canh tân đát nác chá có chuyán này là tôi tháy vui máng hát sác, vì nác ta 4000 năm nay cháa há có ngá i nào du hác, có cháng là tá bán ngá i này trác hát” (PBC, Ngác Trung Thá -bán đách cáa Đào Trinh Nhát, NXB Vì nác, QD, Australia, Tr 49-50) Ngày nay niám tin canh tân đát nác mà cá Phan đã gieo cho đáng bào sá lán lao là đáng nào khi tháy hàng chác ván sinh viên hác sinh VN đã tát nghiáp tái các nác văn minh tân tián trên kháp thá giái. Đó có phái là do trái giúp, do hán thiêng sông núi và tán nhân đá trị. Ngoài ván chát xám, đáng bào hái ngoái còn có tán cáa đái dào, năm nay gái vá giúp thân nhân hán 5 tá má kim, gán mát náa sá ván đáu tá cáa ngoái quác vào VN.

Năm 1975, Mián Nam ngáng chián đáu, giúp đát nác tháng nhát. Ngay sau đó đáng bào phái trá mát giá đát... Nháng chá mát thái gian ngán lái đác Trái giúp gáp bái đá phác hái và phát trián. Thiên thái, đáa lái đã có sán, chá còn yáu tá nhân hòa. Rát tiác, trong dòng lách sá cháa có mát nhân vát mián Nam nào nám quyán lãnh đáo toàn bá đát nác. Có đáu đáng máng, là hián nay -lán đáu tiên trong lách sá đáng CSVN, sau táng bí thá, bán nhân vát cháp bu ká táp trong Bá chính trá đáu là nháng đáa con sanh ra tái Đáng Nai Cáu Long và lán lên tái mián

Nam tá do. Hy váng ráng nháng ngáng iánh đáng này trái qua quá trình ăn gáo, uáng nác Cáu Long Giang và hít thá không khí tá do cáa mián Nam sá thác thái hán... Há sá áp đáng nháng chính sách cái má cháng nháng vá kinh tá mà còn cá trong lánh vác chính trá á xã hái đá nhanh chóng phát trián đát nác theo trào láu dân chá tá do cáa cá thá giái trong thá ká đáng đái 21 này. Đái uá đó còn giúp báo vá đác sá toàn ván lánh thá trong táng lai nhá vào sá đoàn kát tháng nhát ý chí cáa cá dân tác Viát Nam trong và ngoài nác. Đó là yáu tá quan tráng nhân hòa. Trái lái, náu há tiáp tác thác hián chính sách cai trá đá báo vá quyán lái và quyán lác cáa Đáng CSVN mà hy sinh quyán lái cáa Tá quác á dân tác, thái nháng ká lánh đáng VN hián nay thát đáng bá nguyán ráa là nháng ká buôn dân bán nác. Nguyác mát nác chá là ván đá thái gian mà thôi!